

NOTITIE

Datum 11 november 2024

Inlichtingen bij Paul Groot
pgroot@eib.nl

Contact
Koninginneweg 20
1075 CX Amsterdam
t (020) 205 16 00
eib@eib.nl
www.eib.nl

Inleiding

Het EIB heeft in opdracht van de vakgroep Ondergrondse Netwerken en Grondwater-beheer (ONG) van Koninklijke Bouwend Nederland een kostenindexeringsmodel ontwikkeld ten behoeve van werkzaamheden binnen (langlopende) contracten voor huisaansluitingen en distributieleidingen. Dit type werkzaamheden heeft een aantal onderscheidende kenmerken die sterk van invloed zijn op de kostenstructuur en daarmee de kostenontwikkeling. Zo is het aandeel van arbeid zeer groot en worden de materialen voor projecten doorgaans geleverd door de opdrachtgever.

In deze notitie wordt de realisatie van de kostenindex voor 2024 en de raming en het ophogingspercentage voor 2025 (inclusief de verrekening) vastgesteld. Voor vaststelling van deze index wordt gebruik gemaakt van de volgende indexerings-formule:

$$KIOGI,T = [0,6 * (0,7\Delta MT + 0,2\Delta BI + 0,1\Delta GGI)] + 0,3\Delta ZZP + 0,085\Delta MTE + 0,015\Delta BS$$
waarbij:

KIOGI,T	= kostenindex voor de ondergrondse infra voor jaar T
ΔMT	= (verwachte) loonstijging op jaarbasis vanuit cao Metaal & Techniek
ΔBI	= (verwachte) loonstijging op jaarbasis vanuit cao Bouw & Infra
ΔGGI	= (verwachte) loonstijging op jaarbasis vanuit cao Groen, Grond & Infrastructuur
ΔZZP	= (verwachte) kostenstijging op jaarbasis van zzp-tarieven
ΔMTE	= (verwachte) kostenstijging op jaarbasis van materieel
ΔBS	= (verwachte) kostenstijging op jaarbasis van brandstoffen

Het ophogingspercentage voor de indexering van de kosten van activiteiten in de ondergrondse infrastructuur bedraagt voor het jaar 2025 6,71%. Deze toename bestaat uit een geraamde stijging van de kosten in 2025 van 5,92%, en een verrekening voor 2024 van 0,75%.¹

In deze notitie wordt eerst de realisatie van de kostenontwikkeling in 2024 vastgesteld en vergeleken met de raming van vorig jaar. Hierbij wordt nog een kleine correctie toegelicht op de notitie voor de index van ramingsjaar 2024. Vervolgens wordt de geraamde kostenontwikkeling voor 2025 weergegeven en toegelicht.

¹ Dit wordt berekend als $(1,0592 * 1,0075) * 100 - 100$.

Correctie raming 2024

In de notitie van de index ten aanzien van het ramingsjaar 2024 is een fout opgetreden in de verwerking van het bronmateriaal. Dit heeft als gevolg dat voor de index van 2025 gerekend wordt met een startwaarde van 117,86 in plaats van 116,99. Dit impliceert een verhoging van 0,87 procentpunt in de basis waar bovenop de nieuwe index zal worden berekend.

Realisatie 2024

Algemeen

De realisatie van de kostenelementen is gebaseerd op:

- De ontwikkelingen op het gebied van de lonen binnen de cao's Metaal en Techniek, Bouw & Infra en Groen, Grond en Infrastructuur.
- De ontwikkelingen op het gebied van zzp-tarieven in 2024, zoals gerapporteerd door leden van de vakgroep ONG.
- De ontwikkelingen op het gebied van materieelkosten in 2024, zoals gerapporteerd door leden van de vakgroep ONG.
- De gemiddelde prijsstijging van brandstof in de 12 meest recent gerapporteerde maanden, zoals gepubliceerd door het CROW.

De berekeningen over de gerealiseerde ontwikkelingen van de zzp-tarieven en materieelkosten zijn gemaakt op basis van reacties van leden van de vakgroep ONG, die actief zijn op het gebied van (langlopende) contracten huisaansluitingen en distributieleidingen. De uitvraag is uitgezet onder 24 leden. Elf bedrijven hebben informatie verstrekt over de ontwikkeling van de zzp-tarieven. Hiermee is de respons sterk verbeterd in vergelijking met de vorige meting. Over de materieelkosten hebben 9 bedrijven gerespondeerd. Bij 3 bedrijven is de interpretatie van deze informatie echter niet eenduidig, bij 6 bedrijven is dit wel het geval. Bij de inventarisatie moet worden bedacht dat het indexeringsmodel nog in opbouw is, waardoor er nog beperkte historische data over specifieke kostenontwikkelingen in de sector beschikbaar is. Vanwege deze punten moeten de uitkomsten van het model met enige voorzichtigheid worden beoordeeld.

De ophogingspercentages voor de raming en vaststelling van 2024 zijn te vinden in tabel 1. De vastgestelde ophoging van 2024 komt hiermee uit op 6,14%, terwijl de geraamde ophoging 5,35% bedroeg. Dit is een verschil van 0,75%, dat verrekend zal worden in de raming voor 2025.²

Contact

Koninginneweg 20
1075 CX Amsterdam
t (020) 205 16 00
eib@eib.nl
www.eib.nl

Pagina

2

² Dit verschil wordt berekend als $(1,0614/1,0535) \cdot 100 - 100$.

Tabel 1 Ophogingspercentages 2024 geraamd en vastgesteld, per component en totaal

Ophogingspercentage per component	2024 geraamd	2024 vastgesteld
Loon cao Metaal en Techniek	5,50	4,67
Loon cao Bouw & Infra	5,00	9,13
Loon cao Groen, Grond en Infrastructuur	4,50	8,99
Tarieven zzp'ers	6,00	8,08
Materieel	3,30	1,50
Brandstoffen	5,60	-0,62
Ophogingspercentage totaal	5,35	6,14
Verschil	0,75	

Bron: EIB

Contact
Koninginneweg 20
1075 CX Amsterdam
t (020) 205 16 00
eib@eib.nl
www.eib.nl

Pagina
3

Loonkosten

Bij de cao-loonstijgingen moet worden bedacht dat bij de vorige raming voor geen van de drie betreffende cao's afspraken over het volledige jaar 2024 beschikbaar waren. Voor Metaal & Techniek en Groen, Grond & Infra waren er wel afspraken voor aanpassingen per 1 januari, maar liepen de cao's af per 31 maart 2024. Voor Bouw & Infra was de vorige cao geldig tot en met 31 december 2023 en waren er dus nog in het geheel geen afspraken voor 2024. De te verwachten ontwikkelingen in de cao-lonen zijn destijds door het EIB geraamd waarbij onder meer is gekeken naar de bouwconjunctuur, recente cao-afspraken in andere sectoren zoals gerapporteerd door AWWN en verwachtingen van het CPB met betrekking tot de algehele loonontwikkeling in de Nederlandse economie.

De cao-loonstijging die door het EIB was voorzien voor Metaal & Techniek is op jaarbasis enigszins lager uitgevallen. Bij Bouw & Infra en Groen, Grond & Infra zijn de stijgingen hoger uitgevallen. Dit had onder meer te maken met de cao-afpraak dat naast procentuele loonaanpassingen ook structurele verhogingen in euro's zijn toegekend. Deze zijn ten behoeve van de indexering omgerekend naar procentuele aanpassingen.

Materieelkosten

De kosten van materieel laten bij de responderende bedrijven grote verschillen zien.³ Over de respondenten gezamenlijk bedraagt de toename van het aantal materieeluren gemiddeld ruim 11½%. Dit representeert een zeer sterke toename van de activiteit van de bedrijven op de betreffende werkzaamheden. Bij enkele bedrijven was de toename ook (veel) sterker dan door hen vooraf begroot. Bij enkele andere bedrijven is sprake van een wijziging van de eigendomssituatie van het materieel die tot veranderingen in

³ Naar aanleiding hiervan zijn de aangeleverde data met een aantal bedrijven doorgenomen om de achtergrond hiervan te kunnen interpreteren.

de kostenstructuur heeft geleid. In bredere zin is ook sprake van een toenemende rol van verhuurbedrijven, onder meer voor de inzet van emissieloos materieel.⁴

In de evaluatie van het indexeringsmodel die in 2024 is uitgevoerd in samenwerking met Bouwend Nederland en enkele netwerkbedrijven is naar voren gekomen dat de huidige en toekomstige wijzigingen in de materieelinzet die samenhangen met de trend naar emissieloos bouwen nader onderzoek vragen. Aangezien deze trend ook tot verdere wijzigingen in de eigendomsstructuur kan leiden (bijvoorbeeld de keuze om zelf emissieloos materieel aan te schaffen, dit te huren of in een aannemerspool te delen), wordt voorgesteld deze ontwikkelingen nader te inventariseren.⁵

De informatie over de materieelkosten bij bedrijven met een meer stabiele structuur wijst op een kleine stijging van de materieelkosten per gerealiseerd uur materieelinzet van gemiddeld 1½%. Deze geringe stijging kan samenhangen met het sterk toegenomen aantal materieeluren die enige bezettingswinsten kunnen hebben opgeleverd. De precieze invloed hiervan is momenteel echter niet vast te stellen.

Zzp-tarieven

De zzp-tarieven zijn in 2024 andermaal sterk gestegen. De verschillen tussen de bedrijven zijn echter vrij groot. Bij een aantal bedrijven is de tariefstijging 6% of minder. Enkele andere bedrijven rapporteren groei van de zzp-tarieven van 12% of meer. Gemiddeld komt de toename voor 2024 uit op 8,08%. De geraamde toename was 6%. De tariefstijging is derhalve, evenals bij de cao-loonstijging, hoger uitgevallen dan geraamd.

Brandstof

De brandstofprijzen hebben in de afgelopen 12 maanden een licht dalende ontwikkeling laten zien in vergelijking met de 12 maanden daaraan voorafgaand.

Raming 2025

Algemeen

Voor de index van 2025 wordt op basis van onder andere ontwikkelingen op het gebied van cao-lonen en verwachte ontwikkelingen in de bouwconjunctuur voor alle kostenelementen een ophogingspercentage bepaald. Figuur 1 geeft aan dat de markt voor ondergrondse infrastructuur in de komende jaren relatief sterke groeipercentages zal blijven laten zien. Voor 2025 wordt een groei van bijna 6% voorzien. De druk op de capaciteit in de markt blijft daardoor hoog.

De geraamde percentages voor de kostenontwikkelingen per component staan in tabel 2. Het geraamde ophogingspercentage voor 2025 komt na bepaling met de indexeringsformule uit op 5,92%. Als de verrekening voor 2024 (0,75%) hierbij ook wordt meegenomen, komt het totale ophogingspercentage voor 2025 uit op 6,71%.

Contact

Koninginneweg 20
1075 CX Amsterdam

t (020) 205 16 00

eib@eib.nl
www.eib.nl

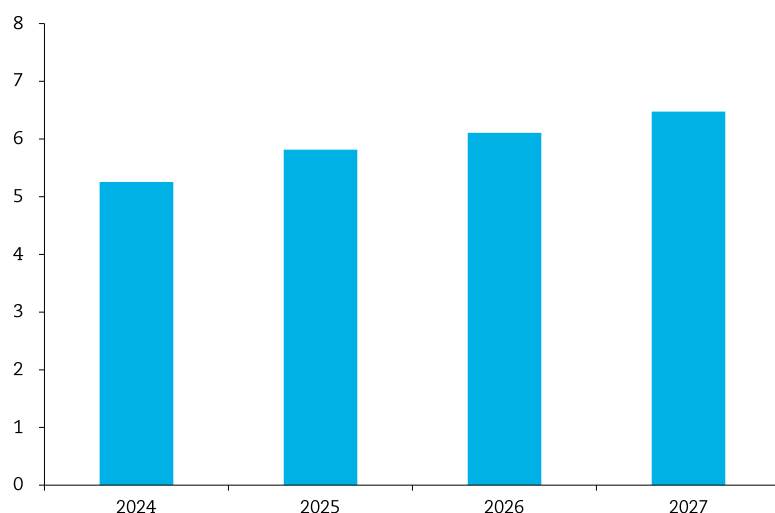
Pagina

4

⁴ In deze notitie is echter nog geen rekening gehouden met de inzet van emissieloos materieel en de gevolgen die dit heeft voor de omvang en ontwikkeling van de kosten.

⁵ Mogelijk hebben bedrijven met een sterk gewijzigde eigendomsstructuur bij het materieel al geanticipeerd op deze toekomstige ontwikkelingen.

Figuur 1 **Ontwikkeling productie markt voor ondergrondse infrastructuur, 2024-2027 (mutatie in %)**

Contact
 Koninginneweg 20
 1075 CX Amsterdam
 t (020) 205 16 00
 eib@eib.nl
 www.eib.nl
Pagina
 5

Bron: EIB

Tabel 2 **Ophogingspercentages 2025 (geraamd), per component en totaal**

Ontwikkeling per component	2025 geraamd
Loon cao Metaal en Techniek	6,5
Loon cao Bouw & Infra	5,0
Loon cao Groen, Grond en Infrastructuur	4,0
Tarieven zzp'ers	6,5
Materieel	3,0
Brandstoffen	10,0
Geraamd ophogingspercentage voor 2025	5,92
Verrekening 2024	0,75
Ophogingspercentage 2025 (inclusief verrekening voor 2024)	6,71

Bron: EIB

Hieronder wordt per kostencomponent de raming beschreven.

Loonontwikkeling

Voor de verwachte ontwikkeling van de personeelskosten is gekeken naar de verschillende cao's. De cao Metaal & Techniek heeft een looptijd tot 31 januari 2026. De loonstijging voor 2025 komt hierbij uit op 6,5%. De cao's Bouw & Infra en Groen, Grond en Infrastructuur lopen eind 2024 af en er zijn nog geen afspraken voor 2025 gemaakt. De verwachte loonontwikkeling bij deze cao's wordt daarom onder meer gebaseerd op de dalende trend in de loonstijgingen die door AWWN in recent afgesloten cao's is gesignaleerd.⁶ Zo voorziet de recent afgesloten cao voor de baksteenindustrie in een loonstijging van 3,25% per 1 mei 2025, nadat per 1 mei 2024 de lonen met 4,25% zijn verhoogd. Het CPB verwacht voor 2025 een toename van het cao-loon voor de bedrijfssector in Nederland van 4,3%.⁷ Dit is lager dan de toename in 2023 en 2024, maar wel hoger dan de jaren daarvoor. Voor Bouw & Infra en Groen, Grond en Infrastructuur wordt voor 2025 een loonstijging geraamd van 5% respectievelijk 4%. De totale loonkostenstijging komt voor de drie cao's gezamenlijk dan uit op 5,95%.

Zzp-tarieven

Voor de zzp-tarieven ramen we in 2025 een toename van 6,5%. Hiermee komt de groei op een lager niveau dan 2024. Hierbij is er gezien de regelgeving ten aanzien van schijnzelfstandigheid nog wel onzekerheid over de opstelling van verschillende partijen op de markt. Gezien de verwachte ontwikkeling van de productie in de ondergrondse infrastructuur en de hieruit voortvloeiende arbeidskrapte is echter de verwachting dat de vraag naar zzp'ers sterk op peil zal blijven. De verwachte tariefontwikkeling is in lijn met de tariefstijgingen die in de periode 2021-2023 zijn gerapporteerd.

Materieelkosten

De ontwikkeling van de materieelkosten wordt voor 2025 geraamd op 3%. Hierbij is gekeken naar de ontwikkeling van tarieven bij verhuurbedrijven en bij onderaannemers die materieel inzetten bij projecten van ONG-leden. De historische informatie over materieelkosten is echter nog in opbouw. De raming moet daarom met de nodige voorzichtigheid worden geïnterpreteerd.

Brandstofkosten

Voor de brandstofkosten wordt voor 2025 een toename geraamd van 10,0%. Deze is gebaseerd op de gemiddelde ontwikkeling in de periode juli 2021-juni 2024 ten opzichte van de periode juli 2020-juni 2023.

Contact

Koninginneweg 20
1075 CX Amsterdam

t (020) 205 16 00

eib@eib.nl
www.eib.nl

Pagina
6

⁶ Cao-kijker.awvn.nl.

⁷ CPB (2024), Macro-economische verkenning 2025, Den Haag.